

Nr 227.

Av herr Sunne m. fl., om anordnande av treskenspår på bansträckan Hästholmen—Ödeshög.

I 1943 års järnvägskommittés betänkande nr 3 (SOU nr 9 år 1948) behandlas frågan om treskenspår på bandelen Hästholmen—Ödeshög i Östergötland. Utredningen skriver:

Önskemål om treskenspår på sträckan Hästholmen—Ödeshög, 5 km, ha framkommit från intressen med förankring i Ödeshög med omnejd. Detta samhälle har under senare år raskt utvecklats och hyser 1947 en folkmängd om 1 600 personer. Industrien är samhällets viktigaste näringskälla och innefattar bl. a. mekanisk verkstad, möbelfabriker och snickerifabrik. Samhällets järnvägsförbindelser äro i fråga om persontrafiken huvudsakligen inriktade mot Vadstena; beträffande godstrafiken är huvudintresset att via Hästholmen få förbindelse med normalspårig järnväg. Omlastningen av vagn gods i Hästholmen — huvudsakligen gods till och från Ödeshög — utgjorde 1939 680 ton och 1945 1 500 ton men tenderar att öka. Sålunda steg den från första halvåret 1945 till första halvåret 1947 med 35 %. Siffrorna äro dock icke rättvisande för omfattningen av Ödeshögs transporter till och från normalspåriga järnvägar. Mycket gods sändes nämligen med bil dels till närbelägna järnvägsstationer vid normalspårig järnväg, dels direkt till mottagaren, allt för att undvika kostnaderna och olägenheterna med omlastning. Även om den sammanlagda godskvantiteten icke är större, än att den tills vidare kan befordras med överföringsvagnar, synes det med hänsyn till önskvärdheten att underlätta näringslivets ytterligare utveckling inom Ödeshög vara motiverat att lägga in treskenspår mellan Hästholmen och Ödeshög. Bygden skulle få direkt normalspår förbindelse med Mjölby samtidigt som dess förbindelser med Vadstena kvarstodo obrutna. Medelsbehovet för anläggning av treskenspår har uppskattats till 300 000 kronor. I anslutning till det anförda vill kommittén uttala sig för att nämnda treskenspår kommer till stånd — sedan det planerade statsförvärvet av Mellersta Östergötlands järnväg genomförts — men att järnvägsstyrelsen bör få uppdrag att närmare utreda frågan.

Mellersta Östergötlands järnväg förvärvades av staten genom beslut av 1950 års riksdag. Övertagandet skedde 1 juli 1950. Det förefaller därför lämpligt att frågan om treskenspår Hästholmen—Ödeshög nu upptas till prövning av riksdagen.

Från Ödeshög har som järnvägskommittén framhåller visats intresse för denna sak. Redan 1938 gjorde Ödeshögs kommunalfullmäktige en framställning härom till järnvägsstyrelsen. 1944 och 1950 vände sig fullmäktige till kommunikationsdepartementet i samma ärende.

Ödeshögs municipalsamhälle har utvecklats raskt under senare år. Sedan järnvägskommitténs undersökning har municipalsamhällets folkmängd vuxit från 1 600 till omkring 2 000 invånare. Samhället ingår i Ödeshögs storkommun, som har omkring 5 000 invånare. Industrien i samhället med omnejd har utvecklats kraftigt. För närvarande finns där en tung industri, Ödeshögsverken AB, med omkring 200 anställda och en omsättning som 1952 var bortåt 8 milj. kr., varav produktion för omkring 1,4 milj. gick på export. Vidare finns flera möbelfabriker, en snickerifabrik och ett par mindre trikåfabriker med sammanlagt omkring 250 anställda. Sammanlagt är alltså cirka 450 personer sysselsatta i industrien.

På grund av besvär med omlastning efter så kort järnvägstransport som 5 km forslar industrierna i stor utsträckning sin produktion med lastbil till normalspårstation eller direkt till mottagaren. Större delen av Ödeshögsverkens produktion sändes med lastbil till annan station. Den största möbelfabriken med omsättning av omkring 1 miljon kronor sänder cirka 80 % av produktionen med lastbil men beräknar att kunna sända godset med järnväg i mycket stor utsträckning — 50—60 % — om direkt normalspårbindelse erhålles.

Järnvägskommittén uppskattade 1947 kostnaden för ett tresken-spår till 300 000 kronor. Även om kostnaderna nu är väsentligt högre, rör man sig dock inom en med hänsyn till värdet för industriens utveckling rimlig kostnadsram.

Vi hemställer,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att det uppdrages åt järnvägsstyrelsen att utreda frågan om anordnande av tresken-spår på bansträckan Hästholmen—Ödeshög samt hemställa att proposition i ärendet förelägges 1954 års riksdag.

Stockholm den 27 januari 1953.

Johan Sunne.

Bengt Elmgren.

Ivar Nilzon.

Carl Eskilsson.